

SLOVENEK.

Političen list za slovenski národ.

Pe pošti prejeman velja: Za celo leto predplačan 15 glđ., za pol leta 8 glđ., za četrt leta 4 glđ., za en mesec 1 glđ. 40 kr.
V administraciji prejeman velja: Za celo leto 12 glđ., za pol leta 6 glđ., za četrt leta 3 glđ., za en mesec 1 glđ. V Ljubljani na dom pošiljan velja 1 glđ. 20 kr. več na leto. Posamezne številke veljajo 7 kr.
Naročnino prejema opravništvo (administracija) in ekspedicija, Semeniške ulice št. 2, II., 28.

Naznanila (inserati) se sprejemajo in veljajo tristoletna petit-vrsta: 8 kr., če se tiska enkrat; 12 kr. če se tiska dvakrat; 15 kr., če se tiska trikrat. Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.
Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Vredništvo je v Semeniških ulicah h. št. 2, I., 17.

Izhaja vsak dan, izvemši nedelje in praznike, ob 1/6. uri popoldne.

Štev. 54.

V Ljubljani, v sredo 6. marca 1889.

Letnik XVII.

Pod katerim geslom?

Ker smo Slovenci kristijani — hvala Bogu za to — ravnamo se po geslu: vse za vero, dom, cesarja. Več ko tisoč let drugega gesla niti poznali nismo, torej je staro v istini. Po tem geslu smo se ravnali vedno in nismo se nikdar kesali, doneslo nam je nasprotno dokaj slave in časti. Četudi povestnica o slavnih činih dedov naših ne pripoveda tako natančno kakor pri drugih narodih, vendar je spomin teh časov ohranil se v pesmih narodnih.

V zadnjih 40 letih se je prikazalo prvo znamenje in pojavili prvi poskusi premembe v tem staroslavnem geslu slovenskem. Ločina Slovencev je postavila poleg starega gesla: vse za vero, dom, cesarja — novo geslo: vse za narod, omiko, svobodo. Zakaj so to storili? Javno te premembe menda nikjer niso utemeljili, zato njihovih lastnih besedi ne moremo tukaj navesti, a mala primera obeh gesel nam kaže, da so iz starega gesla izpustili „vero“ in „cesarja“, in mesto tega razširili „dom“ v „narod, omiko in svobodo“. Opravičen bi bil torej zaključek: borilci pod novim geslom hočejo vse svoje moči posvetiti edino le svojemu narodu, za vero in cesarja naj se drugi vojskujejo. Iz tega pa sledi neposredno, da so prestavili torišče narodnega delovanja s stališča verskega na stališče golega nacionalizma. Kar sledi iz premembe gesla, potrjuje tudi skušnja. Ta prememba gesla je velikega pomena v svojih posledicah. Dve gesli, dva prapora, dva voditelja, dva tabora, dve vojski itd. vodite naprej do zadnjih izrastkov separatizma. Je-li dobro tako razcepiti narod? . . .

Naj bo že odgovor „da“ ali „ne“, mi le konstatujemo, da je nastal razkol, in mi ga nismo provzročili, ker nismo ne gesla, ne načel premenili.

Dobili smo tako Slovenci dve stranki: „stare“ in „mlade“, ali konservativne in liberalne. Delovali ste obe naprej, vsaka pod svojim praporom in po svojih načelih. Od začetka se je vršilo vse bolj

mirno in tiho, ker je bila liberalna ločina še mala in ni mogla mogočno postopati, in ker je bila konservativna potrpežljiva in popustljiva kakor povsod. Polagoma pa se je ojačila liberalna stranka v narodu, nekoliko z lastnim odločnim postopanjem, še več pa so ji koristili slučajni zunanji faktorji. Vlada je bila v odločno liberalnih rokah, zato se je moralo vse poliberaliti, kar je bilo od vlade odvisno. — Kako se je tista leta godilo, je nam še dobro v spominu. — Ti odvisni možje so množili liberalno stranko. Izborna dobra šola liberalizma je vseučilišče dunajsko in graško in tudi druga. Izmed 10 slovenskih mladeničev jih pride vsaj 9 liberalnih z vseučilišča, torej je jasno, da se mora liberalna stranka z akademiki prenapolniti in konservativna opešati. Profesorji na gimnazijah, realkah in pripravnicah so po večini liberalni; ker so mlajši vzgojeni na liberalnih vseučiliščih, po svojem duhu vplivajo tudi na mladino.

Liberalna stranka ima dobro vrejeno časopisje, ki dela ostro in neumorno za svoj smoter, zaveznike ima v boju zoper brate, konservativne Slovence, pri vseh naših nasprotnikih. Tako je sedaj v nas Slovencih.

Ali je kdo vesel teh razmer in ali komu med Slovenci koristijo, ne vemo. Kaj naši sovražni sosede mislijo, če tudi bolj prikrito razodevajo; teh odkritij ne bomo sem stavili, saj jih je mogoče nabrati po manjših sovražnih listih.

Kaj je zdaj storiti? Dvoje je mogoče: ali se napravi med obema strankama pošten mir, ali pa se boj nadaljuje. Ako bi se bojevali dalje, mora slednjič jedna stranka omagati in propasti. Katera bo premagana, ne more se naprej odločiti, ker zmaga ni vselej in samo odvisna od števila in spretnosti bojevalcev, ampak prav dostikrat od vnanjih nepričakovanih vzrokov. Gotovo pa je toliko, da konservativna stranka svojega prapora ne bo proč vrgla, ne izdala, dokler bo še gibal kak zaveden konservativen Slovenec. Naši liberalni bratje Slovenci niso

nič manj navdušeni za svoje geslo in ravno tako zvesti svojemu praporu, torej — boj do skrajnih mej. Koliko škode bo trpelo skupno blagostanje slovenskega naroda, ne dá se niti približno preračunati.

Obrnimo se raje k drugemu slučaju, ki nam je bolj po volji. Ali bi se ne dal napraviti med Slovenci pošten in stalen mir? Odgovor na to resno vprašanje je odvisen od tega, ali se dadó sestaviti pogoji mirovni?

Načelno zediniti se ni mogoče, ker nobena stranka noče odložiti svoje zastave in zavreči svojega gesla. Ako si načeli nista nestrpno nasprotni, dalo bi se še skupno delovati. Povedali smo že zgoraj, da je liberalno geslo le jeden del konservativnega, zato je liberalci delovaje po svojem načelu: „vse za narod, svobodo in omiko“ ne škodovali konservativcem, ki delujejo po svojem: „vse za vero, dom, cesarja.“ Obdelovali bi tako liberalci jeden del narodovega posestva, konservativci pa bi dva dela imeli prav sami, „vero“ in „cesarja“, na tretjem bi pa pomagali liberalcem in vse bi šlo prav dobro s skupnimi močmi.

To je idealno stanje skupnega delovanja za rešitev, povzdigo in ojačenje slovenskega našega naroda. Toda vsakdanji život narodov pa nam kaže vse drugačno prozajično lice.

Vsi bi radi delali za mili naš rod, pa pri delu smo si takoj v laséh. „Mladi“ po tujih židovskih učiliščih vzgojeni, nočejo s „starimi“ po tradicijskih načelih delati. Vse kar „stari“ napravijo, jim je slabo, neumno, nazadnjaško in zaničljivo, zato ker je od „starih“. Kar „mladi“ napravijo, mora biti dobro, ker je od „mladih“.

Nesloga je pognala že prečudne cvete v javnem življenju in zasebnih pogovorih. Celo vodilni list narodnih liberalcev ne more se premagati v tej stvari. Citatov ne bomo nabirali, ker je reč znana in priznana; a ta faktum sili konservativne veljavne može do alternative: ali vsako skupno delo na narodnem polju ustaviti kot nečastno in neznosno v teh

LISTEK.

Oče in hči.

(Dalje)

Daljnega Ljubetovega zmerjanja Ostan ni slišal. Pobral se je iz hiše.

Pri vrtni ograji mu pride Ljubetovega soseda hči, Ciljka naproti. Pokrito skledo je imela v roki. „Kam si namenjena Ciljka?“

„Sem k sosedu Ljubetu grem. Mati mu pošiljajo kolin. Veste, dolžni smo mu, zato moramo na vse gledati, da mu ustrezemo.“

„Ravno prav. Potolažila ga boš; jaz sem ga hudo ujezil.“

„Kaj ste mu naredili?“

„Hišo sem mu odpovedal.“

„Čemu ste to storili?“

„Sam je hotel tako. — Toda nekaj sem te mislil povprašati. Ciljka, ti veš, kje je Ljubetova hči, Metka?“

„Kako hočem jaz vedeti?“

„Kaj boš tajila! Najboljši prijateljci ste si bili, kako ti ne bi bilo potem znano? Ali ne služi v hribih?“

„Kdo vam je to povedal?“

„Vino sem skupljeval v onih goricah, pa se mi je zdelo, da sem jo videl pri nekem bogatinu.“

„Tam služi, da. Toda prosim vas, bodite tiho; kajti obljubila sem, da nikomur ne povem, kje da je. Znano vam je morebiti, da je to naredila samo zaradi očeta.“

„Ne bom zinil nikomur o tem. Staremu privoščim. Ali so tvoj oče doma? Nekaj imam opravka pri vas. Torej le potolaži starega.“

Mej tem časom se je bila Ljubetu jeza polegla. Pristopil je k postelji in izpod vzglavja iz slame privlekel umazano mošnjo. Položil jo je na mizo. Potem je prešteval srebrne tolarje. Bilo jih je mnogo. Iz nedrij je vzel listnico. Še bankovce je razložil po mizi. Bliščečih očij in ves zamaknjen zrl je na sad svojega truda toliko preteklih let. Nič ni zapazil, da je nekdo odprl hišina vrata. Ciljka je prišla. Dekle je ostrmelo. Nikdar v svojem življenju ni videla toliko denarja. „Oj!“ vskliknilo je. Ljube se je kar zganil, tako se je bil prestrašil. Hipoma je zakril z rokami svoje bogastvo in je grabil na kup. Ciljka je hitro povedala, čemu je prišla.

„Le tje položi na klop skledo,“ govoril je starec. „To je pa res dobro, da se me spomnite. Povej doma, da bi rad, ko bi oče prišli k meni.“

Dekle je stekla domov. Čudom je pripovedovala,

kaj je videla. Povedala je tudi očetu, naj gre k Ljubetu.

„Kaj mi hoče?“ mrmral je. „Obrok še ni prišel za dolg. Pa šel bom.“

Ko je bil malo potem pri staremu Ljubetu, začne mu le-ta praviti o Ostanu, da ga je signal iz hiše, da nima nikamor iti.

„Pa vendar vas ni kar spodil, saj ne bo stanoval tu, ker ima v Jelšini dobro hišo?“

„Ne, ne! Ali pomisli: petnajst goldinarjev hoče imeti stanarine, tri več ko vlni, lakotnik, oderuh!“

„Sedaj si ne morete pomagati. Dajte mu, kolikor zahteva. Tiste krajecarje sem ali tje.“

„Sem ali tje! Misliš, da sem jaz denar pobiral na cesti?“

„Tisto ne, pa ko vam je sila! Brez doma ne boste, ko kakšen berač?“

„Raje, kot bi metal v goltanec temu oderuhu. Ali jaz ne bom beračil. Ni mi treba. Pri svojih dolžnikih bom prebil po zimi, po leti se bo pa vže kako prevrnilo.“

„Ali tu boste več na škodi!“

„Ni mogoče! Kako to? Nič ne bi bil na škodi.“

„Veste, da vas ne bi imel nobeden zastoj.“

„Prijatelj, za to, ker sem jim posejeval?“

„Plačajo vam obresti.“

„Ali za dobroto, mislim.“

razmerah, ali pa staviti liberalni stranki, oziroma njenim voditeljem „ultimatum“ s temi pogoji, da s konservativno stranko računajo kot soveljavno in opravno pri vsaki priliki: v zborih, društvih, listih itd. Ako se liberalci ne strinjajo s konservativnimi načeli in zahtevami, prosta naj bo na obeh straneh polemika, stvarna razprava javnih vprašanj, a vedno dostojna. Kot zaničevana „raja“, „contribuens plebs“ pa konservativni Slovenci ne morejo in nočejo služiti svojim liberalnim sorojakom. To je naše stališče. Prepira in razdora nočemo, ker smo prepričani, da nikomur ne koristi, pač pa škoduje narodu, ki je zbežan in razburjen.

Govor poslanca M. Vošnjaka

v državnozbornski seji dne 19. februarija t. l.

Pričeti moram svoj govor s stvarnim popravkom.

Obrača se ta zoper opazko enega izmed gospodov predgovornikov, ki je menil, da se potezam za blagajnice po načelu Schulze-Delitzsch zaradi tega takó, ker sem ravnatelj take blagajnice. Konstatujem, da nisem ravnatelj nobene blagajnice po načelu Schulze-Delitzsch, pač pa član predstojništva neke blagajnice.

Dalje se je o meni trdilo, da sem načeloma nasprotnik Raiffeisenovih blagajnic. Izjavljam, da temu ni takó, da govor moj sploh ni imel tega smisla. V dokaz temu navajam dejansko okoliščino, da sem že leta 1882. sestavil normalen statut po Raiffeisenovem načelu, torej z majhnimi deleži — uvedel sem deleže po 1 gl. — da sem dal ta statut natisniti, in sicer v slovenskem jeziku, in da se je po tem normalnem statutu ustanovilo nekaj takih blagajnic. Navajam samo dve izmed njih: ena je v Rogatecu, druga v Pišecah. Napravljene so strogo po tem načelu, z deleži po 1 gl. in z neomejeno zavezo.

Toda prepričan sem se, da nočejo nič kaj napredovati te blagajnice.

Delokrog teh blagajnic je ravno premajhen, vsled tega imajo premalo glavnice na razpolaganje, posledica temu pa je dostikrat, da morajo take majhne blagajnice podpirati večje posojilnice. Da sem načeloma zoper blagajnice, ki so določene le za majhne okraje, je res. Toda ne zaradi tega, ker imajo ime „Raiffeisen“, marveč ker vem, kako težavne so razmere posebno v južnih provincijah — naglašal sem to še posebno ter se pri tem nikakor ne nanašam na nižjeavstrijske odnošaje. Razmere so take, da se ne more pričakovati od kmetskega prebivalstva, naj ustanovi in vodi blagajnice, ako tega ne storé inteligentnejše moči.

Kot glavni moment pa zagovorniki Raiffeisenovega posojilničnega sistema vedno navajajo: Ta sistem jamči za to, da se more društveno vodstvo vedno dobro poučiti o materijalnem stanju prosilca za posojilo, in da more društvo vsled tega razsojevati, da je zadružnik v resnici porabil posojilo v oni namen, kateri je prej navedel, oziroma, da je bil ta namen gospodarstveno potreben.

Gospóda moja! Reči moram, da mi nikakor ne imponuje ta moment. Posojilnica celjska je ena naj-

„Za dobroto? Ne vem, ne vem, hm — —“

Obmolknil je, boječ se razdražiti starca. In rekel je čez nekoliko časa zvito:

„Jaz bi vas sicer vzel za nekoliko časa k sebi, toda sedaj bodo predice in ves spak. Ne bo kje; samo hišo imam in izbo. Ko bi bili v izbi.“

Ljubetu zažari od veselja obraz: „Ti si dober, sosed, res dober si. Vidim, da se nisem varal. Na tebe sem mislil najprvo.“

„Ali rekel sem vam, da ne morete biti kje.“

„Stisnil se bom v kotu pri peči, v zapečku —“

„Imam otroke.“

„To nič ne dé.“

„Ne, ne morem vas imeti.“

Staremu se nagubanči še bolj itak naguban obraz:

„Boš mi pa vrnil. Teden dni je do obroka.“

Kot bi ga pičila kača, zadela je ta beseda sosedu. Jeza ga je poprijela, da se je začel kar tresti. Molčal je. Nazadnje reče: „Ženo moram vprašati.“ Odšel je domov.

Hud hrup je bil, ko je povedal doma, kaj mu je Ljube rekel. Žena je bila posebno huda. Ali na vso jezo se je vendar dala potolažiti. Privolila je, da pride stari Ljube v hišo stanovat.

In prišel je. Odkazali so mu mrzlo izbo. Starec je bil zadovoljen.

(Dalje sledi.)

večjih v južni Avstriji, danes ima 1800 članov ter se razteza čez štiri sodnje okraje.

Predstojništvo te blagajnice pa je ravno takó dobro poučeno o članih, kakor če bi bivali v eni sami župniji. Kako dosežemo to?

Uvedli smo takozvane vprašavne pôle. Te obsegajo celi nacionalni dotičnega prosilca za posojilo in porokov, katere je navedel. Daljno vprašanje je, v kateri namen potrebuje zadružnik posojilo, dalje, v katerih obrokah bo poplačal posojilo? Ta vprašavna pöla se odpošlje zaupnemu možu v dotični župniji. Kdo je zaupni mož, vé samo društveno vodstvo. Zaradi tega zaupni mož natanko razjasni gospodarski položaj dotičnikov, stanje porokov, kakor tudi okoliščino, ali prosilec v resnici potrebuje denar v navedeni namen ali ne. Navadno morejo to zaupni možje tudi vedeti, ker v dotični župniji občujejo s prosilcem. Pripetili so se slučajji pri celjski posojilnici, kjer sem tudi jaz večkrat navzoč pri manipulaciji, da so zadružniki zahtevali posojilo na pr. za nakup njive, živine, itd., zaupni mož pa je na vprašavni pöli odgovoril: „To ni res, mož ni kupil njive ter sploh ne namerava tega storiti; on ne potrebuje živine, ker nima več prostora v hlevu, itd.“

Hotel sem s tem reči, da iz tega vzroka nikakor ni treba omejevati posojilničnih delokrogov.

Gospod poslanec Wrabetz je rekel, da se ne sme takó nadzorovati kmetski stan. Gospóda moja! Kmetski stan, kolikor ga jaz poznam, je treba nekako nadzorovati v gospodarskem oziru, vsaj v južnih provincijah.

Doživel sem slučajje, da so prišli ljudje ter prosili za posojilo 100 gl.; dovolilo se jim je le 50 gl. Pozneje pa se je izvedelo, da so si tudi s tem manjšim zneskom pomagali iz momentanne gospodarske zadrege. Ako bi se jim bilo več dovolilo, ne bi bili tako varčno ravnali z denarjem, na hrbtu bi bili imeli večji dolg, vseh bi ne bil tako ugoden, kakor z manjšim posojilom.

„Da se združijo nekateri gospodje“ in ustanové posojilnice z namenom, ker hočejo pospeševati osebne smotre, to se pač redkokedaj zgodi. Sploh bi pa moral član te visoke zbornice drugega toliko spoštovati, da bi mu ne predbacival takih smotrov.

Gledé v razpravi stoječega predloga gospoda poslanca Verganija, da se dovoli kredit 300.000 gl. ter postavi v proračun v podporo Raiffeisenovih posojilnic za poplačilo osebnega kredita, izjavljam, da ne bi imel ničesa zoper njega, ako ne bi se nanašal izključno na Raiffeisenove blagajnice. Kajti pojasniti moram, kakor v prvem svojem govoru, takó tudi sedaj, svoje stališče, da niso samo Raiffeisenove blagajnice koristne. Mi na primer v južnih deželah smo pri svojih posojilnicah dostikrat zložno oba sistema uporabljali.

Mi imamo deloma Raiffeisenove posojilnice, v tem smislu namreč, da imamo pri eni in isti posojilnici deleže po goldinarji poleg deležev po 100 gl. Prosilec za posojilo mora biti poprej ud; ako je pa reven, ne more plačati visokega deleža.

Kar se tiče zaveze, imamo v južnih provincijah, n. pr. na Štajerskem večinoma posojilnice z neomejeno zavezo. Jaz poznam na južnem Štajerskem le eno posojilnico z omejeno zavezo, to je ona v Mariboru.

Jaz bi tedaj ne imel ničesa zoper potrditev Verganijevega predloga ter upam, da bo sklenil odsek, ako se mu bo izročil, da se v podporo ne priporočajo samo Raiffeisenove posojilnice, marveč, da se vsprejmó v postavu sploh kmečke posojilnice, kot deležne, kakor hitro so namenjene majhnemu obrtnemu stanu. Kar se tiče pa tega, kateremu odseku naj se izroči ta nasvet, stavim formalni predlog:

I. Prvi del se izroči hranilničnemu,

II. drugi del pa proračunskemu odseku. (Dobro!)

Politični pregled.

V Ljubljani, 6. marca.

Notranje dežele.

Dunajsko češko društvo „Komensky“ je prosilo dunajski mestni svet za podporo češki ljudski šoli v X. okraji (Favoriten). Prošnja naglašá, da je četrti del dunajskega prebivalstva slovanske narodnosti in da obiskuje napominano šolo 779 otrok. Kako pravico ljubni so liberalni Nemci, kaže nam „Deutsche Zeitung“, ki piše, da bo dunajski mestni zbor že kmalu gotov s tem „juks“-om. Tedaj želje in težnje tisočev čeških davkoplačevalcev so liberalcem „juks“; kakó pa bi javkali, ko bi se kaj takega zgodilo nemški manjšini v slovanskem mestu!

K orožnim vajam se letos ne bodo poklicali nadomestni rezervniki. Orožne vaje nadomestnih rezervnikov pri poljskem in trdnjanskem topništvu bodo v bodoče sploh odpravljene.

Število vpisanih govornikov pri **na drobni proračunski razpravi** za leto 1889 je velikansko; pri posameznih točkah je zglasenih 509 pro-, 1019 contra-govornikov, skupaj tedaj 1528 govornikov.

O novo imenovanem **pehotnem nadzorniku**, FZM. baronu Königju piše „Reichswehr“: König je znan kot izvrsten taktik ter jako nadarjen organizator. Izročena pa mu niso vsa opravila pehotnega nadzornika, posebno ne pravice nadzovanja, poročanja in nasvetovanja. Trditi se sme tedaj, da je to imenovanje le začasno.

Razprava o §§ 24 in 25 orožne postave v **ogerskem državnem zboru** ne bo še končana v prvi polovici tekočega meseca, kajti vpisanih je še sedaj nad šestdeset govornikov ter se bodo dala vpisati najmanj še 20 poslancev. Mogoče je tedaj celo, da bo prešel celi mesec marcij, ne da bi bili prišli vsi govorniki na vrsto. To v resnici mora veseliti Tiszo in — davkoplačevalce.

Vnanje države.

O sedanjem položaju v **Srbiji** se poroča „Köln. Ztg.“ iz Belegrada: „Ristić v ‚Srbski Nezavisnosti‘ pozivlja svoje somišljenike, naj organizirajo stranko in agitirajo za bodoče volitve. Splošnje se meni, da bodo že v nekaterih dneh liberalci poklicani na vladno krmilo, akoravno se Ristić brani prevzeti ministerstveno predsedništvo.“ — Temu dostavlja „Nordd. Allg. Ztg.“, da odločilni trenotek v Srbiji ni več daleč. Okoliščina pa, da hoče Ristić, čegar državniške in upravne zmožnosti so zadosti znane, tudi v bodoče ostati vodja svoje stranke, opravičuje nas k nadi, da so bojazni zaradi srbske bodočnosti neopravičene, da je normalni razvoj notranje politike srbske zagotovljen.

Dragan Cankov je pismeno sporočil svojim prijateljem v Sofiji, kakó se je ruski car izrazil o sedanjem položaju v **Bolgariji**. Rekel je bajé po besedah: „Vse, kar je vstvaril moj vzvišeni oče, mi je pri srci, in bolešno je bila ranjena moja duša, ko sem izvedel o nevarnosti, ki preti pri Vas pravoslavni cerkvi, in o preganjanjih, katere je princ priredil zoper pravoslavno duhovništvo. Glavna skrb moje vlade bo vedno, da brani in varuje pravoslavno cerkev in duhovništvo. Upam, da bodejo Bolgari sami odklonili nepostavnega kneza vzlic vsemu njegovemu trudu, da bi si pridobil trdno stališče v tej deželi.“

Kakor se poroča iz Pariza, prepovedala je **francoska** vlada vsa društva, ki imajo enak smoter z ligo patrijotov. Vlada sama dobro vé, da se liga patrijotov s svojim pozivom na korist Ašinovi ekspediciji ni zakrivila zoper dotično kazensko točko, a hotela je pričeti boj na vsak način zoper 240.000 članov lige, zoper boulangizem. Vlada je pri hišni preiskavi skoraj gotovo našla vsaj nekaj kompromitovalega gradiva ter bo z vso ostrojtjo postopala; „patrijotje“ pa pravijo, da jim bo ta zadeva pridobila najmanj 100.000 novih članov. Vlada posebno zaupno gleda v bodočnost, ker je ostal Pariz vzlic njenemu postopanju zoper ligo miren. Liga prav za prav ni bila razpuščena, ker javno ni bila priznana. Déroulède se hoče sedaj izogniti postavi s tem, da je svetoval predsednikom raznih odborov, naj se shajajo k večjemu do dvajset mož skupaj, kar je po društveni postavi dovoljeno, ter naj sklicujejo potem posvetovanja, v katerih se bo predavalo o spoštovanju ustave in načelih leta 1789. „Na shodih“, pravi konečno Déroulède, „morete potem govoriti o vsem, kar hočete, samo ostanite mirni in se ne dajte izzvati.“

Težave, ki se upirajo sestavi **italijanskega** ministerstva, pokazale so še-le parlamentarne zmešnjave in nestalni položaj v pravi luči. Ko je odstopil Crispi, požurili so se vsi njegovi časnikarski prijatelji tu- in inozemski, trobiti v svet, da je stališče ministerskega predsednika neomajano in da je dal ostavko zaradi manj važnih davčnih zadev. Toda malo število dni, odkar Crispi krpa novi kabinet, poučilo nas je drugače. Pokazalo se je, da se mora Crispi bojevati s parlamentarno krizo, ki ga dan za dnevom bolj prepričuje, da je upor zbornične večine toliko veljal odklonjenim davčnim naredbam, kakor skupni njegovi notranji politiki. Res je sicer, da bo sedaj ostal Crispi še gospodar položaja, ravno tako gotovo je pa tudi, da razpada njegova večina. Levičarji so nasproti Crispiju naenkrat gledé vstopa v ministerstvo začeli staviti pogoje, katere izpolniti bo Crispiju jako težavno. Radikalni listi pravijo, da bodo levičarji Crispija podpirali le tedaj, ako bo brezpogojno stopil na njihovo stran. „Ako bi Crispi“, piše „Tribuna“, „tega ne mogel storiti iz ozirov na trodržavno zvezo, trpel bo sam vse slabe posledice te politike, dobiček pa bodo imeli levičarji.“ Baccarini je odklonil vstop v ministerstvo, ker se ne strinja s Crispijem gledé velikih troškov, provzročenih po zvezi z Avstrijo in Nemčijo, in ker po njegovem mnenju ni še prišel pravi čas zanj. Ta vest se tudi poluurno potrjuje, s tem pa je toliko kakor dognano, da se Crispiju ne bo posrečilo sestaviti strogo levičarsko ministerstvo, marveč bo morda prisiljen h kompromisu z desničarji. S tem mu pa ne bo veliko pomagano, ker bi bili takemu kabinetu dnevi šteti. Glavni pogoj levičarjev je ta, da mora Crispi

nekoliko prenehati v svoji velesilski politiki in zmanjšati vojne troške.

Rumunski kralj želi zvezo gospodov Rosetti-Carp-Majorescu s kolektivistično stranko Jona Bratianu. Tako ministerstvo bi bilo odločno Prusiji prijazno. Gotovo pa je, da se bo zopet oživila prejšnja združena opozicija z zvezo mej konservativci in neodvisnimi liberalci. Dotična pogajanja mej L. Catargijem in Demetrom Bratianom se vrše ugodno.

„Agenzia Stefani“ poroča iz Assaba dne 4. t. m.: „Zadnje vesti iz Šoa pripovedujejo, da se prav dobro počutijo Antonelli in ostali Italijani. Kralj Menelik je s svojo armado pri Adisebebi. Poskusi **abesinske** duhovščine, da bi sprijaznila neguša z Menelikom, so se ponesrečili. Vojska je neizogibna. Obe armadi ste neki skupaj trčnili pri Gondronu.“ — Italijani, kakor znano, ne želé ničesa nujneje, nego vojsko mej Menelikom in Janezom, da bi iz Masave mogli igrati tretjega po prislovcu „duobus certantibus tertius gaudet“. Kar si pa kdo želi, to tudi rad verjame.

Brzojavka iz **Zanzibarja** dne 3. t. m. poroča: Blokada nabrežja zanzibarskega in pemskega se bo jutri pričela. V kratkem se pričakuje v pomnoženje blokadne mornarice še tri angleške vojne ladije: „Cösack“, „Turquoise“ in „Mariné.“ Govori se, da so v Ugandi neprestano nemiri.

Izvirni dopisi.

Iz **Krškega**, 4. marca. Velika nadloga tare uboge dolenske kraje to zimo. Grozna bolezen, kôze v nekaterih vaséh niti jedne hiše niso izpustile; vsako hišo so obiskale. Koliko so morali ubogi ljudje prestati, mnogo pa tudi duhovniki. Dan za dnevom po pet do osem obhajil, to je trpljenje. V jedni bližnji fari so vže bolj star gosp. kapelan, ali morali so po pet-, šest- do devetkrat na dan iti obhajati. Pa tega še ni konec; bolezen se razširja. Na jednem koncu fare se je začela in gre skozi faro. Revščina je velika in primanjkuje denarja. Ako ima kdo kaj vina, ne more ga prodati, kupčije nobene, nobeno blago nima nič cene. Največje hudo je za ljudstvo, kjer ni vže veliko časa nobenega semnja, nobene kupčije za živino. Kmet bi rad prodal za silne potrebe vole, krave, jedno ali drugo žival. Ako bo še dolgo časa tako, da bodo semnji preklicani, kaj bo potem ubogo ljudstvo začelo? Saj so kôze razširjene po vsem Dolenskem in se širijo vedno naprej, akoravno ni semnje. Ako kaj kmalu ne bo semnje, s čim bo ubogo ljudstvo davke plačevalo? Zdaj je čas, da se začne kupčija z živino; pa je vse prepovedano. Kako pa, da so veselice, plesi vse noči dovoljeni! Vže več noči so bili tukaj plesi, sešlo se je ljudstva tudi iz daljnih krajev toliko, da se je vse trlo; plesalo se je do belega dne. Kje in kako bi se bolj kôze raznašale, kakor s plesom in vročino! Ako človek to premišluje, mora reči, da gremo rakovo pot. Na bale, plese smemo iti, na semnje pa ne. Ali ni to narobe svet? Prepovejte bale, plese, potem še le semnje!

Iz **ljutomerskih goric**, 5. marca. († Jožef Mavčič.) Smrt letos pri nas neusmiljeno kosi mlade in stare, siromake in bogatine. Čeravno ni posebnih boleznij, vendar mrtvaški zvonovi pogostoma donijo pri vseh cerkvah po ljutomerskih goricah. Posebno tožno so se glasili pretekli dni pri sv. Tomažu, kjer so naznanjali smrt čast. gospoda Jožefa Mavčiča, ki so ondi petintrideset let kot župnik dušno pastirovanje oskrbovali.

Gosp. Jožef Mavčič so se narodili v Zavrču 5. februarja 1817. leta in so bili 1840 v duhovnika posvečeni. Kaplanovali so pri sv. Jakobu v Slov. goricah, pri Svetinjah in v Ljutomeru, potem so bili farni oskrbnik pri sv. Bolfangu pri Bišu in leta 1854 so postali župnik pri sv. Tomažu blizu Velike nedelje. Gosp. J. Mavčič so povsod svoje dolžnosti z veseljem opravljali, v mlajših letih so bili radi dobre volje, posebno jih je veselilo petje, posvetno in cerkveno, in s tem so se tudi povsod ljudem prikupili, da so jih radi v svoji družbi videli. Zadnja leta so si mnogo prizadevali, cerkveno petje po cerkvenih postavah vrediti, pa ker je to na deželi težavno, če ni zato vnetega organista, in ker so vže sami slabo slišali, niso mogli mnogo doseči. Za vsako dobro reč so bili vneti, dasiravno jim je večkrat bila volja boljša od moči. Razven navadnih duhovnih opravil, ki so jih kot župnik imeli v precéj veliki in težavni svoji fari, obračali so še posebno skrb na cerkvene bratovščine; bili so vnet voditelj tretjega reda sv. Frančiška, oskrbeli so zvoniku novo streho, cerkvi čedno notranjo opravo in farovžu novo gospodarsko poslopje. V zasebnem življenju so

bili jako skromni; dohodkov niso imeli obilno, zato niso zapustili mnogo premoženja, pa dolgovi tudi ne. Narodnjak so bili z dušo in telom in v mlajših letih tudi odločen branitelj narodnih pravic, zlasti v šoli.

Pokojni g. Mavčič so v prejšnjih letih mnogokrat bolehal, v zadnjem času pa so se radi pohvalili s svojim zdravjem, ali majhno prehlajenje jih je spravilo v postelj in pobožno prejemši svete zakramente so po štirih dnevih bolezní umrli za otrpnenjem pljuč. Na pustno nedeljo je bil spreved, katerega se je obilno ljudstva in trinajst duhovnih bratov vdeležilo. Občna žalost pričujočih je pričala, da so bili farmani svojemu župniku srčno udani. Bog daj pokojnemu gospodu Mavčiču večni mir in pokoj, Tomaževčarjem pa zopet za božjo čast vnetega dušnega pastirja.

Trgovska in obrtniška zbornica.

III.

V. Gosp. zbornični svetnik Oroslav Dolenc poroča, da je občinsko predstojništvo v Dolenji Vasi zopet prosilo dovoljenja treh semnjev za živino in blago. Enake prošnje, katere je rečeno predstojništvo že leta 1861., 1870. in 1885. vložilo, bile so odklonjene radi tega, ker je v kočevskem okraju že mnogo semnjev in ker se temu protivijo občine do semnjev pravico imejoče, in radi tega, ker je v Ribnici, ki je od Dolenje Vasi le $\frac{1}{2}$ milje oddaljena, 5 semnjev za živino in blago, in ker so v Sodražici, ki je od Ribnice $1\frac{1}{4}$ milje oddaljena, 3 semnji za živino in blago.

C. kr. okrajno glavarstvo kočevsko izreka se o prošnji, da se razmere od ondaj niso premenile in da prebivalci občine Dolenje Vasi morejo kupovati, kar potrebujejo, in prodajati svoje pridelke in izdelke na 5 letnih semnjih.

Pomuoževati semnjev v tamkajšnjem kraju ne kaže, ker 58 semnjev v političnem okraju kočevskem zadovoljuje dejanskim potrebam. Bližnje občine, ki imajo do semnjev pravico, dajo tem menj povoda k temu, da se napravijo semnji v Dolenji Vasi, ker bi sosedne občine, ki imajo takisto pravico do semnjev, imele očitno škodo, dočim bi občina Dolenja Vas jedva imela kako korist. Gledé na to ne more odsek priporočati prošnje in predlaga:

„Slavna zbornica naj se izjavi za to, da se ne dovolijo semnji.“

Predlog je bil sprejet.

VI. Gospod zbornični svetnik Fran Hren poroča, da je občina poliška v političnem okraju litijskem prosila, da se jej dovolijo trije letni semnji.

Prošnjo utemeljuje s tem, da šteje občina 887 prebivalcev, kateri se pečajo zgol s kmetijstvom in živinarstvom in ki radi oskudice semnjev ne morejo razpečavati svojih pridelkov in živine.

C. kr. okrajno glavarstvo litijsko omenja, da šteje občina poliška po zadnjem štetju 748 duš in da se preživlja zgol s poljedelstvom in le nekoliko z živinarstvom, da je v Višnji Gori, ki je jedva tri četrt ure daleč, na leto deset semnjev za živino in blago ter da je tudi v ljubljanskem okraju nekaj semnjev, s katerimi se lahko okoristijo prebivalci. Vse to kaže, da prebivalci rečene občine lahko razpečavajo svoje blago.

Proti dovoljenju izjavile so se do semnjev pravico imajoče občine okraja litijskega, in sicer Višnja Gora in Polšnik, potem Studenec ljubljanskega okraja. Občina Višnja Gora iz vzroka, da nje deset semnjev z ozirom na neznatno oddaljenost komaj tri četrtine ure povse zadoščuje, in semnji v Polici morali bi biti na škodo nje semnjem.

Ako to uvažimo, moramo prošnjo odkloniti, in ker ni razlogov, da bi se dovolili semnji, zato predlaga odsek:

„Slavna zbornica naj odkloni prošnjo.“

Predlog je bil sprejet.

VII. Gospod zbornični svetnik Ivan Perdan poroča, da je občinski odbor semiški predložil naslednji maksimalni tarif za nadrobno prodajanje govedine in teletine v potrjenje, in sicer za 1 kilo volovjega mesa 34 kr., za 1 kilo kravjega mesa 32 kr. in za 1 kilo teletine 40 kr.

Prošnja se s tem utemeljuje, da so zdaj mesne cene v Semiču odvisne od samovolje mesarjev in da bi se z ozirom na cene v okolici smele določiti v rečenem zmislu.

Zadruga vseh obrtnikov sodnega okraja metliškega priporoča prošnjo in c. kr. okrajno glavarstvo črnomeljsko omenja, da se predlagani maksimalni tarif

strinja s tamkajšnjimi cenami v okolici, ter prilaga pregled o poprečnih cenah govedine v Metliki in Črnomlju v prvi polovici 1888, iz katerega se vidi, da je poprečna cena bila za kilo $34\frac{1}{2}$ kr.

Z ozirom na to predlaga odsek:

„Slavna zbornica naj se izjavi v rečenem zmislu.“

Pradlog je bil sprejet.

Dnevne novice.

(Gosp. dr. Franc Vovšek), c. kr. okrajni sodnik v Gorajem Gradu na Štajerskem, pristopil je „podpornemu društvu za slovenske visokošolce na Dunaji“ kot ustanovnik, poslavši svoto petdeset goldinarjev. Presrečna mu hvala!

(Gosp. Anton Štritof) položil je na dunajski univerzi minoli teden profesorske izpite iz klasične filologije za celo gimnazijo z odličnim vspehom. Čestitamo!

(Odlikovanje na zagrebškem vsučilišču.) Sveti oče Leon XIII. je zopet pokazal veliko svojo naklonjenost zagrebškemu vsučilišču, ker je sedanjega rektorja in profesorja na bogoslovskem oddelku dr. Antona Frankija imenoval rimskega antistes a (antistes romanus).

(„Catalogus Cleri“) dioecesis Labacensis ineunte anno 1889* je izšel. V marsičem je drugačen, kakor dosedanji, ter z raznimi zanimivimi dodatki pomnožen za 26 strani. Dekanati so uvrščeni po alfabetičnem redu, kakor tudi samostalne duhovnije posameznih dekanatov. Pri vsaki fari je razvideti, koliko ima šol, kakšnih in koliko so oddaljene od župnijskega doma. Zraven pošte vsakega kraja pové novi šematizem tudi, kje imajo brzojavno postajo. Pri kanouikih in še nekaterih drugih gospodih ljubljanskih je povedano njihovo stanovanje; pri gospodih kapelanih pa je zaznamovano, če bivajo v župnijski hiši, ali kje drugej. Ob koncu knjige kaže tablica gospodom župnikom, katere redne uradne spise jim je skozi leto sestavljati, pa kdaj in katerej gosposki jih je treba oddajati. Po vsem Kranjskem je sedaj praznih 41 farâ, 11 ekspozitur, 99 kapelanij in 26 drugih duhovniških služb. Živi pa v škofiji vseh duhovnikov skupaj 570 (z redovniki vred), pa 219 redovnic. Bogoslovcev v seminšču je 80, in zunaj hiše 21. Deško semenišče ima 40 gojencev. Vseh cerkvâ s podružnicami vred je v dijecezi 1323, kapél pa 181.

(Občina Trnovo) je v zadnji seji izvolila gosp. Josipa Gorupa častnim občanom.

(Iz Šmarija) na Štajerskem se poroča, da se bo v kratkem gradila lokalna železnica od Grobelnega skozi Šmarje do Rogateca.

(Pokupski „Sokol“) bode dne 17. t. m. izročil prvemu svojemu častnemu članu g. J. Gorupu krasno diplomu, katero je naredil g. Posilović v Zagrebu. Na Reko se bo odpeljala iz Karlovca deputacija 6 članov, na čelu jej starosta g. profesor Vamberger.

(Vojaške šole.) S prihodnjim šolskim letom 1889/90 je v vojaških zavodih razpisanih 250 popolnoma in za polovico prostih mest, in sicer 30 v vojaški sirotišnici, 170 v prvem in 30 v tretjem letniku vojaške nižje realke in 20 v prvem letniku vojaške akademije v Dunajskem Novem Mestu in na tehnični akademiji na Dunaji.

Raznoterosti.

— Za medicinsko stolico v Zagrebu je dosedaj obljubljenih 94.097 gld., plačanih pa že 27.637 gld.

— Iz Dalmacije se poroča, da se je v Obrovcu pokazala bolezen, ki je nekaj let sém znana pod imenom zavratnica, „Genickstarre“, meningitis cerebro spinalis. V kratkem času je zbolelo in umrlo 8 oseb, mej temi neki kaznjenev v 12 urah.

— Vegetarijanski dvoboj. A.: „Ali že veš, da sta imela vegetarijanca Repnik in Zelnik dvoboj?“ — B.: „Kaj mi ne poveš? Saj je vegetarijancem prepovedano kri prelivati.“ — A.: „Ravno zaradi tega pa! Obmetavala sta se z gnjilimi jabolki.“

— Veselja zblaznil. Osemnajstletni akademik David Mosé na Dunaji je dobil nalog, naj nariše prestolonaslednika Rudolfa na paradnem mrtvaškem odru. Slika se je izbornu posrečila, cesar mu je odkazal veliko nagrado, ob enem pa tudi potovalno ustanovo za umetnike. Mosé je v resnici odpotoval — v blaznico, zmešalo se mu je prevelikega veselja.

